بەم شێوەیە
پێغەمبەران تاقیدەکرێنەوە

پاشان پاشەڕۆژ بۆ ئەوانە

نوسینی شێخ ئەبو موصعەب زەرقاوی تقبله الله

بڵاوکردنەوەی بەزمانی کوردی لە:
ذو القعدة 1438 کۆچی
ناونیشان وبڵاوکردنەوەی بەزمانی عەرەبی لە:
ذو الحجة: 1425 کۆچی
وەرگێڕانی:
کتێبخانەی هیممە

بەم شێوەیە
پێغەمبەران تاقیدەکرێنەوە

پاشان پاشەڕۆژ بۆ ئەوانە

نوسینی شێخ ئەبو موصعەب زەرقاوی ﷺ

بسم الله الرحمن الرحيم،

{الم * أَحَسِبَ النَّاسُ أَن يُتْرَكُوا أَن يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ * وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ} [العنكبوت: ١-٣].

الحمدُ للهِ معزّ الإسلامِ بنصره، ومُذلِّ الشركِ بقهره، ومصرّفِ الأمور بأمره، ومستدرجِ الكافرين بمكره، الذي قدّر الأيام دولاً بعدله، وجعل العاقبةَ للمتقينَ بفضلِه، والصلاةُ والسلام على من أعلى اللهُ منارَ الإسلامِ بسيفِه.

لەپاشان؛

پەندێکی نوێت پێدەدەم بینێرە لەرێگەی بریسکەی شمشێری وشەکان...

لێدانێکی دەرچوو لەدڵەوە و ولەپارچەکانی لاشەت پێدەدەم...

لە سەربازێکی وەستاو لەسەر قورسیەکانی جەنگ ودەنگی داستانەکان...

لە ئەبو موصعەبی زەرقاویەوە بۆ پیاوانی خاوەن جوامێری و پیاوی تەنگانە؛

هێشتا ئازارەکانی ئوممەتی خەمگین لەدڵم دەرنەچووە، هێشتا تارماییەکانی ئوممەتی تانەلێدراو دەست بەردارم نەبووە، ئوممەتی شکۆداری گەورە وشەرەفمەندی بەرێز، دەستەکانی غەدر جۆرەها شەڕی ڕیسواکەریان تووشی کرد؛ بەچەرچەفی زەلیلی وڕیسوایی داپۆشراوە، وپیاڵەی خەم وخیانەتی پێ نۆشکراوە، وپەکخراوە لەئەرک و واجیباتەکانی، وئومێدەکانی پەردەپۆشکرا لەخەونەکانی.

ئێستاش نەخۆشییەکەی دەست وقاچی لاشەکەی لەکارخستووە، پاشان فڕێ درایە سەرزەوی ودەست وقاچەکانی بەسترانەوە بەگەردەنی، ودڕندەکانی سەرزەوی بەیارمەتی گورگەکان نیشتنەسەری، وئێستاش پەلەکانی لەتکراوە بەجێپەنجەی کەڵبە وچڕنووک؛ ئەوە فەرموودەی پەیامبەرە ﷺ کە پێشەوا ئەحمەد وئەبو داود لەثەوبانەوە گێڕاویانەتەوە رضي الله عنه ئەڵێت: پەیامبەر ﷺ فەرموویەتی: (نزیکە هەموو ئوممەتەکان لەهەموو بەرزاییەکەوە هێرشتان بۆبهێنن بەهاوشێوەی قەڵەوێکی بخۆر کاتێک پەلامار ئەداتە سەر خواردنەکەی پێش دەستی)، ئەڵێت: گووتمان ئەی پەیامبەر ﷺ: ئایا ئەوە بەهۆی کەمی ژمارەی ئێمەیە لەورۆژەدا؟! فەرمووی: (ئێوە لەورۆژەدا زۆرن بەڵام وەکو کەفی سەر دەریا وان، ترسی ئێوە لەدڵی دوژمنەکانتان دەرئەکرێ و(وەهن) ئەخرێتە دڵی ئێوەوە)، ئەڵێت: گووتمان وەهن چییە؟! فەرمووی: (خۆشویستنی ژیان وڕق لێبوونەوەی مردن)، گێڕانەوەی پێشەوا ئەحمەدیش: (وە ڕق لێبوونەوەی کوشتار لەلایەن ئێوەوە).

دەسا باچاک بزانن ئەهلی ئیسلام؛ کە تاقیکردنەوە مێژوو وبەسەرهاتێکی دوور ودرێژی هەیە

هەرلەوکاتەوە کە (لا إلە إلا الله) دابەزیوەتە سەرزەوی، پەیامبەران وڕاستگۆیان تووشی تاقیکردنەوە بوونە، بەهەمان شێوە پێشەوا موەحیدەکان.

هەرکەسێک خۆی تەرخان بکات بۆ هەڵگرتنی ووشەی (لا إلە إلا الله) وسەربخات وجێبەجێی بکات لەسەر زەویدا ئەوا پێویستە لەسەری باجی ئەم تەشریف هێنانە بدات بەماندووبوون وبەرگریکردن لەبەڵاکان.

تۆ لەکوێیت؛ ئەم ڕێگایە کە ئادەم تێیدا ماندوو بووە، نوح لەپێناویدا گریاوە، وئیبراهیمی خەلیل فڕێدراوەتە ناو ئاگر، وئیسماعیل خەوێندرا بۆسەربڕین، ویوسف بەنرخێکی هەرزان فرۆشرا، وچەند ساڵێک لەزیندان مایەوە، وزەکەریا بە میشار دووکەرتکرا، وپێشەوای نەفس پارێز یەحیا سەربڕدرا، وئەییوب تووشی نەخۆشییەکە بوو، ولەسنوور دەرچوو ئەندازەی گریانی داود، لەگەڵ دڕندەکان ئەژیا عیسا، وهەژاری وجۆرەها ئازاری چارەسەرکرد محمد ﷺ... ئایا تۆش خۆشی ئەبینیت لەکات بەفیڕۆدان ویاریکردن؟! الله ﷻ هەندێک بەدیهێنراو بەهەندێکی تریان تاقیدەکاتەوە وئیبتیلایان ئەکات، ئیماندار بەکافر تاقیدەکاتەوە، هەروەک کافر بەئیماندار تاقیدەکاتەوە، ئەم جۆرە تاقیکردنەوانەش بەشکراوێکی هاوبەشە لەنێوان هەموویان، الله ﷻ دەفەرمووێت: {تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ * الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ} [الملك: ١-٢]. واتە: (پاکی وبێگەردی بۆ ئەوەی کە دەسەڵات وموڵکی بەدەستە وتواناداره بەسەر هەموو شتێکدا، ئەوەی کە مردن وژیانی دروستکردوە بۆ ئەوەی تاقیتان بکاتەوە تا بزانێت کێ چاکترین کردار ئەنجامدەدا بەڕاستی هەر ئەو خۆی عەزیز وغەفورە).

موسلیم دەربارەی پەیامبەرمان ﷺ دەیگێڕێتەوە کە ئەویش لەپەروەردگاری خۆیەوە ﷻ ئەیگێڕێتەوە وئەفەرمووێت: (من تۆم ناردووە بۆئەوەی تاقیتبکەمەوە وهەروەها خەڵکیش بەتۆ تاقیبکەمەوە).

ئەوەش کە زانیومانە لەقورئان وسوننەت کە هەندێک لەپەیامبەران دوژمنەکانیان کوشتیان ولاشەکەیان شێواند وەکو یەحیا، تیاشیان هەبووە گەلەکەی ویستوویەتی بیکوژێت بەڵام لەدەستیان هەڵهاتووە وڕزگاری بووە وەکو ئیبراهیم کە کۆچی کرد بەرەو شام، وەعیسا کە بەرزکرایەوە بۆ ئاسمان.

هەروەها ئەبینین لە ئیماندارانیش هەبووە خراپترین سزا وئازار دراوون، لەوانەش ئەوانەی کە فڕێدرانە ناو چاڵی ئاگرینەوە(أصحاب الأخدود)، لەوانەش هەبووە شەهیدکرا، وتیاشیاندا هەبووە لەتاریکی وسەختی ودەربەدەری ژیانی بردووەتە سەر... کەواتە پەیمانی سەرکەوتن لەلایەن الله بۆچی ئەمانی نەگرتەوە کە دەربەدەرکران یان کوژران یان ئازاردران؟!

تاقیکردنەوە(ئیبتیلا) قەدەری اللهیە بەسەر گشت بەدیهێنراوەکانیەوە، بەڵام زیاتر وگەورەتر ئەبێتەوە بەسەر ئەو چاکەکارانەی الله چاودێریان ئەکات، بەتایبەت موجاهیدەکان پێویستە لەقوتابخانەی ئیبتیلا فێربکرێن.. پێویستە وانەی پاککردنەوە وپوختکردنەوە وپەروەردەیی فێربکرێن.

لەهەردوو صەحیحەکەدا هاتووە کە سەعدی کوڕی ئەبی وەقاص ﷛ گوتی: گوتم: ئەی پەیامبەر کام خەڵکانە تووشی سەختترین تاقیکردنەوە ئەبن؟ فەرمووی: (پەیامبەران پاشان پیاوچاکان، پاشان چاکتر وچاکتر، وپیاوێک تاقیدەکرێتەوە بەگوێرەی ئەندازەکەی ئایینەکەی، ئەگەر لەئایینەکەی بەهێزبێت زیاتر تووشی تاقیکردنەوە ئەبێت، بەڵام ئەگەر لەئایینەکەیدا نەرمییەک هەبێت ئەوا لەسەری سووک ئەکرێتەوە، وتاقیکردنەوەکانیش بەردەوام باوەڕداران دەگرێتەوە هەتا ئەوکاتەی لەسەر زەوی ڕێئەکات وهیچ خراپەیەکی لەسەر نامێنێت).

بەیهەقی لە «شعب الإمان» ڕیوایەتی کردووە، هەروەها طەبەرانی لە «المعجم الكبير»، وئیبن سەعد لە «الطبقات»، لە عبداللە کوڕی ئیلیاس کوڕی ئەبو فاطیمە ئەویش لەباوکیەوە ولەباپیریەوە ئەڵێت: لەگەڵ پەیامبەر ﷺ دانیشتبووم، پەیامبەر ﷺ فەرمووی: (کێ حەزئەکات لەشساغ بێت وچیتر نەخۆش نەکەوێ؟)، گووتمان: ئێمە ئەی پەیامبەر، پەیامبەر ﷺ فەرمووی: (نە؟!)، لەڕووخساری هەستمان پێکرد، فەرمووی: (ئایا حەزئەکەن وەکو گوێدرێژی بارهەڵگربن؟) ئەڵێت: گوتیان ئەی پەیامبەر نەخێر، فەرمووی: (ئایا حەزناکەن ببنە ئەو کەسانەی تاقیدەکرێنەوە وببن بەخاوەنی لێخۆشبوونی تاوانەکانتان؟)، گووتیان: بەڵێ ئەی پەیامبەر، ئەڵێت: پەیامبەر ﷺ فەرمووی: (سوێند بە اللە؛ اللە ئیماندار تاقیدەکاتەوە ولەبەر هیچ تاقیناکاتەوە ئیلا لەبەر ڕێز وکەرامەتی کەسەکە لای اللە، وئەو کەسەش لەلای اللە پێگەیەکی هەیە کە بەهیچ کردەوەیەکی بەدەستی نەدەهێنا بەبێ ئەوەی ئەو تاقیکردنەوەیەی بەسەردا بێت کە ئەیگەیەنێت بەو پێگەیە).

ترمذی ڕیوایەتی کردووە لەجابرەوە ﷺ کە پەیامبەر ﷺ فەرموویەتی: (خاوەن عافیەتەکانی دونیا لەڕۆژی قیامەتدا ئەخوازن پێستەیان بەئاسن داماڵرێت کاتێک ئەبینن ئەهلی ئیبتیلا(تاقیکردنەوە) چی پاداشتیان هەیە). وە لە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (لەڕۆژی قیامەت خاوەن نیعمەتترین کەس لەدونیادا ئەهێنرێت، اللە ﷻ ئەفەرمووێت: یەکجار بیخەنە ناو ئاگرەوە ودەریبهێنن، پاشان ئەهێنرێت وپێی ئەفەرمووێت: ئەی نەوەی ئادەم ئایا هەرگیز نیعمەتت پێ کەوتووە؟ ئایا هەرگیز چاووت تێر بووە؟ ئایا هەرگیز خۆشییەک ڕووی تێ کردووی؟ ئەڵێت: نەخێر سوێند بەعیزەتی تۆ! پاشان ئەفەرموێت: بیگەڕێننەوە بۆناو ئاگر، پاشان خاوەن سەختترین تاقیکردنەوە لەدونیادا ئەهێنرێت، اللە ﷻ ئەفەرموێت: یەکجار بیکەنە ناو بەهەشتەوە تاکو ڕەنگی بەهەشت بگرێت: پاشان ئەهێنرێت وپێی ئەفەرمووێت: ئایا هەرگیز شتێکت بینیوە ناڕەحەتی کردبیت؟ ئەڵێت: نەخێر سوێند بەعیزەتی تۆ هەرگیز شتێکم نەدیوە ناڕەحەتی کردبم).

شەقیقی بەلخی ئەڵێت: (هەرکەسێك پاداشتی سەختی ببینێت هەرگیز ئارەزووی دەرچوون ناکات تێیدا).

اللە ﷻ جیهادی بەشەرع داناوە وەکو تەواوکارییەک بۆ درووشمەکانی ئایین وبەرزکردنەوەی پێگە بەرەو بڵندەکان هەتا بووە چڵەپۆپەی داواکاری پەروەردگار، وسەختی وئیبتیلای خستووەتە ناویەوە کە ناخ حەزی پێ ناکات وسرووشتی کەسەکە ترسی لێ ئەنیشێت، پاشان خۆشەویستی کرد ونزیکیکردەوە لەگەوهەری ئیمان وپارێزەری تەوحید، کە هیچ کەسێک داوای ناکات مەگەر ڕاستگۆ بێت لەئیمانەکەی

وبەڵگەی بەهێز بێت: {إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُوْلَئِكَ هُمُ الصَّادِقُون} [الحجرات: ١٥].

کەواتە ڕاستەقینەی جیهاد؛ وەستاوە لەسەر پاککردنەوەی نەفس وبەتاڵکردنەوەی لەهەمووشتێک وپێشکەشکردنی بە پەروەردگار وبەدیهێنەری خۆی بەئەنجامدانی فەرمانەکانی، وپێشکەوتن لەسەر بەڵێنەکانی، ئەمەش ڕوونادات ئیلا ئەگەر ڕێگاکە ڕووپۆشکرابێ بەسەختی ومەینەتی، لەبەرئەوەش الله ﷻ ئەفەرمووێت: {وَلَوْ يَشَاء اللَّهُ لَانتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَكِن لِّيَبْلُوَ بَعْضَكُم بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ * سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ * وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ} [محمد: ٤-٦]، هەروەها ئەفەرمووێت: {وَلَوْ شَاء اللّهُ مَا اقْتَتَلُواْ وَلَكِنَّ اللّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيد} [البقرة: ٢٥٣].

ئیبن کەثیر ؒ لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا ئەڵێت: (واتە پێویستە شتێک لەمەینەتی تووشبێ کە دۆستایەتی بەدەربخات، وتێیدا ئابڕووی دوژمنەکەی ببات، کە ئیمانداری ئارامگرتوو ودووڕووی خراپەکار پێی بزانێت، مەبەستی لەوە ڕۆژی ئوحود بوو کە بەهۆیەوە الله ئیماندارانی تاقیکردەوە، کە بەهۆیەوە ئیمان وئارامگرتن وبڕیاریان دەربکەوێت، هەروەها خۆڕاگرییان وگوێڕایەڵی کردنیان بۆالله وپەیامبەرەکەی ﷺ، هەروەها بەهۆیەوە پەردەی دووڕووەکانی لەسەریان لابرد وبەمەش سەرپێچییان ونکۆڵی کردنیان لەجیهاد ئاشکرابوو، هەروەها خیانەتەکەیان بۆالله وپەیامبەرەکەی ﷺ ئاشکرابوو).

ئومێدەواربن ئەی بەندەکانی الله، بە الله ﷻ کە ئەفەرموێت: {وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ} [الحج: ١١].

بەغەوی لەتەفسیرەکەدا گێڕاویەتیەوە لەئیبن عەباسەوە ؓ (کە پیاوێک لەدەشتەکیەکان ئیمانی هێنابوو بە پەیامبەر ﷺ ، کە ئەگەر لەدووای ئیسلام بوونی کوڕێکی بوو ونەوەی زۆربوو وماڵ وموڵکی زۆربوو، ئەڵێت: ئەمە ئایینێکی چاکە، وئەمە ئایینێکی باشە، ئەوا ئیماندار ئەبێت ودائەمەزرێت، بەڵام ئەگەر کوڕێکی لەدایک نەبێت وئەسپەکانی زۆرنەبن، وماڵ وموڵکی زۆرنەبن، وتووشی ووشکەساڵی ونەهاتەکە ببێت، ئەڵێت: ئەمە ئایینێکی خراپە، پاشان لەئایینەکەی دەرئەچێت وجێی دێڵێت لەسەر کوفر وکەلەڕەقی خۆی).

خاوەنی «الظلال» ئەڵێت: (پێویستە نەفس پەروەردە بکرێت لەسەر بەڵا وتاقیکردنەوەکانی خۆئامادەکردن لەسەر جەنگی حەق بەترس ودڵەڕاوکێ وسەختی وبەبرسیەتی وکەمی ماڵ وموڵک ونەفس وبەروبوومەکان، پێویستە باوەڕدار تێچوی ئەم عەقیدەیە بدات بە تاقیکردنەوە بۆئەوەی بچەسپێت لەناخیاندا بەئەندازەی ئەوەی پێشکەشیان کردووە لەپێناویدا لەو باجانەی کە دڵیان نەدەهات لەدەستی بدەن لەکاتی کاریگەری سەرەتا، لەبەرئەوەی باجەکان لێرەدا نرخی گرانبەهان کە بەهۆیەوە عەقیدە شکۆمەند ئەبێت لەناخی ئەهلەکەیدا لەپێش ئەوەی شکۆمەند بێت لەناخی کەسانی تر، وهەرچەند ئازار بچێژن لەپێناویدا وهەرچەند ببەخشن لەپێناویدا ئەوا ئازیزتر ئەبێتەوە لەدڵیان وئەبێت بەمافی خۆیان بەحەق، بەهەمان شێوە کەسانی تر درک بەنرخەکەی ناکەن ئیلا لەوکاتەدا

کە تاقیکردنەوەی ئەهلەکەی وئارامگرتنیان لەسەر بەڵاکانی ئەبینن وبەڵاکانیش پێویستن بۆئەوەی لقی درەختی عەقیدە بەهێزبکەنەوە لەناخی خاوەنەکانیدا، هەربۆیە سەختییەکان ناوەڕۆکی هێزەکان لەشکرکێش ئەکەن، هەروەها خەزێنەی هێزن، وپەنجەرەکانی دڵ ئەکەنەوە وڕێگاکان ئەکەنەوە کە ئیماندار نەیدەتوانی پێی بزانێت ئیلا لەژێر لێدانی سەختییەکان) ووتەکانی تەواوبوو ﷺ.

پرسیارکرا لەشافیعی ﷺ؛ کامەی باشترە بۆ ئیماندار تووشی ئیبتیلا بێت یان تەمکینی هەبێت؟ گوتی: (هاواربەماڵت! بۆچی تەمکین بوونی هەیە بەبێ تاقیکردنەوە؟).

لەصەفوانی کوڕی عومەرەوە ئەڵێت: والی بووم لەسەر حیمص گەیشتم بەپیرەمێردێکی گەورە کە هەردوو برۆی چاوەکانی داپۆشیبوو لەئەهلی دیمەشق بوو لەسەر ووشترەکەی بوو مەبەستی غەزاکردن بوو، پێم گوت: مامە گیان الله عوزر وبیانووی بۆتۆ داناوە، برۆکانی بەرزکردەوە وگوتی: (کوڕی برام الله فەرمانی پێ کردووین بەگەنج وپیرەوە دەرچین بۆ غەزا).

بەڵێ، هەرکەسێ الله خۆشی ویستبێ تووشی تاقیکردنەوەی ئەکات..

صبراً على شدة الأيام إن لها *** عقبى وما الصبر إلا عند ذي حسب
سيفتح الله عن قربٍ يعقبه *** فيها لمثلك راحات من التعب

خاوەنی «الظلال» ئەڵێت: (ئیمان تەنها ووشەیەک نییە وبووترێ بەڵکو ڕاستەقینەیەکە پێویستی بەماندووبوونە، وئەمانەتێکی قورسە، جیهادیش پێویستی بەئارامگرتنە، وتێکۆشانێکە پێویستی بە بەرگەگرتنە، کەواتە تەنها بەس نییە خەڵکی بڵێن «ئیمانمان هێنا» و وازبهێنن؛ هەتا ڕوبەڕووی فیتنە ئەبنەوە وئارام ئەگرن لەسەری ولێیەوە دەرئەچن وئەندامەکانیان پاکبێتەوە، ودڵیان پاکبێتەوە؛ هەروەک ئاڵتوون پاك ئەکرێتەوە بە ئاگر بۆئەوەی توخمە پیسە بێ نرخەکانی لێوە دەرچێت وپاکببێتەوە، هەرئەمەش بنەمای ڕێزمانیی ووشەکەیە، وئاماژە وئاراستە ووێنای تایبەت بەخۆیەتی، بەهەمان شێوە تاقیکردنەوەش بۆدڵەکان پەیدا ئەبێت، ئەم تاقیکردنەوەش لەسەر ئیمان بنەمایەکی نەگۆڕە وسوننەتێکی بەردەوامە لەکێشانەی الله ﷻ؛ {وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ} [العنكبوت: ٣]

وبەڕاستی ئیمان ئەمانەتی -الله-یە لەسەرزەوی، هیچ کەسێ نایخاتە سەرشانی خۆی ئیلا ئەوانەی ئەهلن بۆی، وتوانایان هەیە لەسەر هەڵگرتنی، ودڵیان بەتاڵ ئەکەن بۆی وبەدڵسۆزی وئیخلاسەوە، وهەروەها ئیلا ئەوانەی کەخۆیان دورئەخەنەوە لەسەر ڕاحەت وخۆشگوزەرانی وئاسایش وسەلامەتی ولەسەر کەیفخۆشی، وئەوەش بەڕاستی ئەمانەتی خیلافەتە لەسەر زەوی، هەروەها پێشڕەوی خەڵکی بەرەو ڕێگای الله وجێبەجێکردنی ووشەکانی لەجیهانی دونیا. ئەمە ڕاسپاردەیەکی ڕێزدارە، وڕاسپاردەیەکی قورسە، وهەروەها ئەمە ئەوەیە کە الله فەرمانی کردووە تاکو خەڵکی بیگرێتە سەرشانی خۆی وپاشان پێویستی بەجۆرێك لە تایبەتمەندی هەیە تاکو ئارامبگرێت لەسەر تاقیکردنەوە) ووتەکانی کۆتایی پێ هات ﷺ.

چونکە بەڕاستی ئەرکی سەرشانی دەستەی جەنگاوەرە کەڕێگەی جیهاد لەپێناو -الله-ی گرتووەتەبەر ووشیاری سرووشتی جەنگەکە وپێداویستیەکانی ببێت بەرەو ئامانجە چاوەڕوانکراوەکەی وڕێگاکەی کە پێویستە قیرتاو بکرێت بەخوێنی پیاوچاکانی نەوەی جیهاد، وپێویستە درک بەوەش بکات کەئەم ڕێگایە لەدەستدانی خۆشەویستەکان وهاوڕێکانی تێیدا، وهەروەها وازهێنان لەئازیزان ونیشتمان؛ هەروەک هاوەڵەکانی پەیامبەر ﷺ هەرچەندە ئەوان چاکترین بەدیهێنراو بوون لەدووای پەیامبەران کەچی تاڵی هیجرەت ولەدەستدانی ماڵ وخێزان ومولْکیان چەشت وهەموویان لەدەستدا لەپێناو الله... کەواتە ئێمە لەکوێی ئاستی ئەوانین؟! وهیچ پێویست نییە لەسەر ئەم دەستەیە جگە لەئارامگرتن لەسەر ڕێگاکەیان کە گرتوویانەتەبەر، وپاداشت لەلای الله حسێب بکات لەسەر هەرچی دێتەپێشی لە لەدەستدانی هەندێک فەرماندە وتاکەکان، وبەردەوام بن لەسەر ڕێگاکەیان وبزانن کەئەمە سوننەتی -الله-یە ﷻ، وە الله بەندە چاکەکانی لەنێو ئەم ئوممەتە هەڵئەبژێرێت، وپەلە نەکات لەسەرکەوتن چونکە بەڕاستی پەیمانی الله دێت بەدڵنیاییەوە.

وەپێویستە موسڵمان بزانێت؛ کە شوێنکەوتنی حەق وئارامگرتن لەسەری بریتیە لەکورتترین ڕێگا بەرەو سەرکەوتن هەرچەندە ئەگەر ڕێگاکە دوورودرێژیش بێتەوە وبەربەستەکان زۆرببنەوە وکەسەکانی سەر ڕێگاکە کەمببنەوە، وبەڕاستی پشت گوێخستنی حەق ئیلا دەبێت بە سەرنەخستن و زەلیلی هەرچەندە ئەگەر ڕێگاکانیشی ئاسان ببنەوە وکەسەکانی سەر ڕێگاکەش گومانیان وابێت کە سەرکەوتن نزیکبووبێتەوە ئەوا هیچ نییە جگە لە خەیاڵ.

الله ﷻ فەرموویەتی: {وَأَنَّ هَـٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} [الأنعام: ١٥٣].

ئا ئەمە جیهادە؛.. لوتکە... وبەروبووم... لەدووای ئارامگرتنێکی درێژخایەن ومانەوەیەکی دوورودرێژ لەگۆڕەپانی جەنگ وچاوەڕوانی هاتنی دوژمنەکان وئارامی لەسەر خراپییەکانیان بۆچەندین مانگ وساڵی یەکبەدوای یەک بەردەوام دەبێت، وئەگەر ئەم ئازارانە نەنۆشیت الله فەتحت پێ نابەخشێ بەسەرکەوتن لەبەرئەوەی سەرکەوتن لەگەڵ ئارامگرتن دێت.

هەروەک شێخی ئیسلام ئەڵێت: (بەڕاستی پێشەوایەتی(إمامة) لەئاییندا بەئارامگرتن ودڵنیایی بەدەست ئەهێنرێت).

بەڕاستی تێگەیشتنەکانی حەق وڕاستگۆیی بیروباوەڕ وتەوحید ئەمێنێتەوە وەکو بووکە شووشەیەک لەجیهانێکی پڕ لە دێو کە تێیدا ڕۆحی ژیان لەناو بووکەشووشەکەدا تێپەڕ نابێت ئیلا ئەگەر هەڵبگیرێت لەلایەن خەڵکانێکی ڕاستگۆ وئارامگر کەتوانای بەرگریان هەبێت لەسەر ڕێگاکە وپاراستنی وهەروەها جۆرەها سزا وئازار ئەچێژن وخۆیان ئەڕازێننەوە بە ماندوویی وڕازی نابن ئیلا بەمردن لەپێناو ژیانەوەی ئەم تێگەیشتنانە لەسەر ئەرزی واقیع بەکردەوە وجێبەجێکردن،

نەک وەکو هەندێک کەس ئاواتی ئەم تێگەیشتنانە ئەخوازن وبۆیەی ئەکەن بەقاڵبی بیردۆزە فەلسەفەییەکان، یان بەووتاری ئاوازداری دوور لەڕۆحی کار وڕاستگۆیی جێبەجێکاری.

وبەڕاستی ئیسلام لەئەمڕۆدا زۆر پێویستی بەپیاوە ڕاستگۆ ئارامگرەکانە کە بەرەو ڕاستەقینە هەنگاو ئەنێن وماندوویەتی ئەچێژن وبەمادوویەتی ئەحەسێنەوە، بەبێدەنگی پێداویستیەکانی قۆناغەکە تێپەڕێەکەن... پیاوانی دەروون ڕاستگۆ وهیممەت بەرز وبڕیار بەهێز، کە هیچ نازانن جگە لەسیمای وەرگرتن بۆ جێبەجێکردن وخراپی بارودۆخ نایبەستێتەوە وبێزاری ناکات، وەهەروەها ئومێدەکانی لەبەر خەڵکی ووتووێژ بەفیڕۆنادات.

هەربۆیە قۆڵی ڕاستەقینە وکردار وئارامگرتن لەسەر بەرزونزمی ڕێگاکەی لێ هەڵئەماڵێت، هەروەک گوتراوە: (ئەوکەسانە شکستیان هێناوە کە بۆ هەموو بەڵایەک ئارامگرتنێکیان تەرخان نەکردووە وبۆ هەموو نیعمەتێکیش شوکرێکیان ئامادەنەکردوە، وەهەرکەسیش نەزانێت بەڕاستی خۆشی دوابەدوای سەختی دێت).

یا ویح نفسي وما ارتفعت بنا همم *** إلى الجنان وتالي القوم أوابُ

إلى كواعب للأطراف قاصرة *** وظل طوبى وعطر الشدو ينسابُ

إلى قناديل ذهب علقت شرفاً *** بعرش ربي لمن قتلوا وما غابوا

الله ﷻ ئەفەرمووێت: {وَلاَ يُنفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلاَ كَبِيرَةً وَلاَ يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلاَّ كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ} [التوبة: ١٢١]. طەبەری گێڕاویەتیەوە لە قەتادەوە دەربارەی تەفسیری ئەم ئایەتە ئەڵێت: (هەر گەلێک لەپێناو الله زیاتر خانەوادەیان دووربکەونەوە، ئەوا زیاتر لە الله نزیک ئەبنەوە).

کەواتە کار بەدەستی -الله-یە لەسەرەتا وکۆتاییدا، وئێمەش هیچ نیین جگە لە بەندەیەک بۆ الله ﷻ، هەوڵ ئەدەین بۆ جێبەجێ کردنی بەندایەتیەکەی خۆمان، ونیشانەی کامڵ بوونی بەندایەتیەکەمان؛ ئەوەیە کە بزانین ودڵنیابین بەدڵنیایەکی چەسپاو وبێ گومانەوە؛ کە پەیمانی الله جێبەجێ ئەبێت بەبێ هیچ گومانێک، بەڵام ڕەنگە ئێمە درک بەڕاستەقینەی بارودۆخەکە نەکەین لەبەر حیکمەتێک کەس نایزانێت جگە لە الله، وڕەنگە سەرکەوتن دووابکەوێت وەکو وتاقیکردنەوەیەک، وە اللەی خاوەن دەسەڵات ڕاستی فەرمووە: {وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ} [الروم: ٤٧].

الله ﷻ پەیمانی سەرکەوتنی داوە بە بەندە موەحیدەکانی خۆی، وجێنشینبوونی کردووەتە موڵکی ئارامگران وهەواڵی پێ داوین کەهەرچی بەسەر ئوممەتەکانی پێش خۆمان هاتووە لەزاڵبوون ودەسەڵات وجێنشین بوون لەسەر زەوی ئەوا هەمووی بەهۆی ئارامگرتنیان وپشت بەستنیان بە الله بووە، هەروەک الله ﷻ ئەفەرمووێت: {وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُواْ يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَآئِيلَ بِمَا صَبَرُواْ وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ

فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُواْ يَعْرِشُونَ} [الأعراف: ١٣٧].

وە الله ﷻ ئەوەی کە بەسەر پەیامبەرەکەی یوسف هات لەشکۆمەندی وجێنشین بوون لەسەر زەوی لەدووای دوورکەوتنەوە لەخانەوادەکەی وەهەرچی بەسەری هات لەکۆشکی عەزیزی میسر ئەوا بەهۆی ئارامگرتنەکەی وتەقواکەیەوە ڕزگاری بوو؛ {إِنَّهُ مَن يَتَّقِ وَيِصْبِرْ فَإِنَّ اللّهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِين} [يوسف: ٩٠].

وە الله ﷻ سەرکەوتنی بەستوەتەوە بەئارامگرتنەوە، هەروەک ئەفەرمووێت: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اصْبِرُواْ وَصَابِرُواْ وَرَابِطُواْ وَاتَّقُواْ اللّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُون} [آل عمران: ٢٠٠].

هەروەها الله ﷻ باسی کردووە بۆمان کە چاکی سەرەنجام لەدونیادا ئەوا بۆ ئارامگرە تەقوادارەکانە؛ {فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِين} [هود: ٤٩].

ئێمە بەدڵنیاییەوە ئەزانین کە بەڵێنی الله هەرگیز هەڵناوەشێتەوە بەڵام ئەوەی جێی پرسیار و تێڕامانە ئەوەیە کە ئێمە تێڕوانینمان کورت کردووەتەوە لەسەر یەک جۆر لەجۆرەکانی؛ ئەویش سەرکەوتنی ئاشکرایە، وە مەرج نیە ئەم سەرکەوتنە خۆی ئەوەبێت کە الله بەڵێنی بە پەیامبەرانی ونێردراوەکانی وبەندە ئیماندارەکانی داوە ، وە ئەوە لە دەروونە لاوازەکان و دۆڕاوەکان نابریسکێتەوە وهەستی پێ ناکەن.

بەشی دووەم

هەندێک لەم دیمەنانەش:

ئەوەیە کەمۆزەکانی قورەیش لەکۆندا کۆببوونەوە لەسەر گەمارۆدانی ئیمانداران وپچڕانی پەیوەندی لەنێوان خۆیان وخێڵی ئەبو طالیب وبەنی هاشم؛ بۆماوەی سێ ساڵ شتیان پێ نەئەفرۆشتن وشتیان لێ نەئەکڕین؛ تا ئەوەی نەئەبینیەوە تاکو بیخۆن جگە لەو گژوگیایەی کە لەزەوی ئەڕوێت، وئیمانداران خەریکبوو بەهیلاکبچن ئەگەر ڕەحمەتی الله پێیان نەگەیشتبا.

هاوەڵانی ئوخدود(چاڵە گڕگرتووەکان) خۆیان فڕێدا ناو ئاگرەوە کەچی سازشیان نەدەکرد لەسەر ئایینەکەیان، ومردنیان لە پێناو الله تعالى بەباشتر زانی، پاشان طاغووتەکە چاڵەکانی هەڵدەکەند، وئاگری تێ بەردەدا، وفەرمانی بەداردەستە وسەربازەکانی کرد ئیمانداران فرێ بدەنە ناو ئاگرەکەوە، وئینجا سپرایزە سەرسامکەرەکە دێت؛ لەبری ئەوەی هەندێکیان لاوازببنەوە، وهەندێکیان هەڵبێن، هیچ بەسەرهاتێک تۆمارنەکراوە کە یەکێک لەوان پاشگەز بووبێتەوە یان ترسابێ یان هەڵهاتبێ، بگرە ئازایەتی وبەرخودان ئەبینین وئازایەتی ئەوەش بەپاڵنان بەرەو ناو ئاگرەکە، هەر ئەڵێی لاوەکە ئازایەتی وڕاگیری پێیان بەخشیوە، ئەوەتا ئەمانیش سەرلەنوێ شوێنی ئەکەون ئەڵێی چێژ ئەبینن لەبەخشینی ڕۆحیان بۆفیدای ئایینەکەیان؛ ئەوان هەرخۆیان سەرکەوتن، بەڵکو الله ﷻ ناوی لێنا (بردنەوەی گەورە): {إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ} [البروج:١١]. واتا: (بەڕاستی ئەوانەی باوەڕیان هێناوە وکرداری چاکەیان کرد ئەوە بەهەشتانێکیان بۆ هەیە کە چەندین ڕوبار لەژێریدا دەڕوات هەر ئەوەش سەرکەوتنی گەورەیە).

لەئەنەسی کوڕی مالیکەوە رضي الله عنه دەڵێت: مامم ئەنەسی کوڕی نظر بەشدارنەبوو لەجەنگی بەدر، هەربۆیە گوتی: (ئەی پەیامبەر من بەشدارنەبووم لەیەکەم جەنگ کەکوشتاری هاوەڵگەڕەکانت تێیدا کرد، بەڵام ئەگەر الله بمگەیەنێت بەکوشتاری هاوەڵگەڕەکان ئەو کات الله تعالى دەبێت بمبینێت کە چی دەکەم)، وکاتێک ڕۆژی ئوحود هات وموسڵمانان پشتیان هەڵکرد گوتی: (پەروەردگار من داوای لێبوردنت لێدەکەم لەوەی ئەمانە کردیان -واتە هاوەڵەکانی- وبەرائەتی خۆم ئەبەمە لای تۆ لەوەی ئەوانە کردیان -واتە هاوەڵگەرەکان-)، پاشان پێشکەوت وسەعدی کوڕی موعاذ بەرەو ڕوی هات، وگوتی: (ئەی سەعدی کوڕی موعاذ؛ بەهەشت سوێند بەپەروەردگاری نظر.. بەهەشت سوێند بەپەروەردگاری نظر.. من بۆنی ئەکەم لەوبەری چیای ئوحودەوە)، سەعد گوتی: ئەی پەیامبەر من نەمتوانی وەکو

ئەو بکەم، ئەنەس گوتی: بینیمان هەشتا وئەوندە شوێنی برین بەلاشەکەیەوە بوو واتە لێدانی شمشێر یان بەرکەوتن بەرِم یان پێکان بەتیر، بینیمان کە کوژراوە، وماوەڵگەرانیش لاشەکەیان شێواندبوو، کەسمان لاشەی ئەومان نەناسییەوە ئیلا خوشکەکەی کە بە پەنجەکانی ناسییەوە، ئەنەس گوتی: وامان دەبینی کە، ئەم ئایەتە لەسەر ئەو وهاوشێوەکانی دابەزیوە: {مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَّن قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا} [الأحزاب: ٢٣].

هەروەها مانایەك لەماناکانی سەرکەوتن لەفەرموودەیەکی خەباب دەبینین کاتێک هاتەلای پەیامبەر ﷺ پێی گوت: (ئایا داوای سەرکەوتنمان بۆناکەیت؟ دوعامان بۆ ناکەیت؟)، فەرمووی: (لەپیاوانی گەلی پێش ئێوە هەبووە چاڵی بۆهەڵئەکەندرا وئەخرایە ناو چاڵەکەوە ومیشارێکیان دەهێنا ودەیانخستە سەر سەریەوە وسەریان دووکەرت ئەکرد ئەوەش پاشگەزی نەدەکردەوە لەئایینەکەی، وبە شانەی ئاسنین لاشەیان شانە دەکرد هەتا گۆشتەکەی جیادەکرایەوە لە ئێسقان وماسولکە بەڵام ئەوەش پاشگەزی نەدەکردەوە لەئایینەکەی).

وە یەکێکی تر لەجۆرەکانی سەرکەوتنی نهێنی کە کەس نایبینێت جگە لەئیمانداران؛

ئەوەیە کە دوژمنی حەق ئەگەر هەرچەندە خۆسەپێن وزیادەڕەو بێت لەمامەڵەی بەرامبەرەکەی ئەوا هێشتا هەست بەجۆرەها ئازاری جەستەیی وسزای دەروونی دەکات پێش ئەوەی دەستبکات بەئازاردانی دوژمنەکەی، بەڵکو هەندێجار کاتێک کارەکەی ئەنجام دەدات ئیتر هەست بەحەوانەوە ناکات لەهیچ شوێنێ، وچێژ لەخۆشی نابینێ هەرگیز.

هەربۆیە؛ حەجاج کوڕی یوسف کاتێک سەعیدی کوڕی جوبەیری کوشت جۆرەها ئازاری دەروونی چەشت، تەنانەت خەوی لێ نەدەکەوت، ولەسەر جێگاکەی بەترسەوە دا ئەچڵەکی وئەیگوت: (**من پەیوەندیم چیە بە سەعید؟**) هەتا لەسەرجێگا مرد بەو خەم ودەردەوە.

ئەمە ئێمە دڵنیادەکاتەوە لەجەنگەکەمان لەگەڵ هەڵگری لیوای خاچ طاغووتی خۆسەپێنەری ئەمریکی.. چونکە سەرەڕای دەسەڵاتی وزاڵبوونی بە چەك وجبەخانە؛ کەچی هێشتا ئازاری دەروونی وڕوخاندنی وورەی جەستەیی ئەچێژێت بەجۆرێک ئەگەر برژێتە سەر چیاکان ئەوا ووردوخاش ئەبێت.

هەروەها قورئانیش ئەم ڕاستەقینەیە دەرئەبڕێت هەروەک لەسورەتی ئال عمران، الله سبحانە وتعالى ئەفەرمووێت: {وَإِذَا خَلَوْاْ عَضُّواْ عَلَيْكُمُ الأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُواْ بِغَيْظِكُمْ

إِنَّ اللّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُور * إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُواْ بِهَا وَإِن تَصْبِرُواْ وَتَتَّقُواْ لاَ يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ} [آل عمران:١١٩-١٢٠]، واتا: (کاتێک بە تەنها دەبن، پەنجەی خۆیان دەگەزن ئەوەندە ڕق ئەستوور و داخ لە دڵن، پێیان بڵێ: دەک بمرن لە داخا، بەڕاستی الله خۆی زانایە بەوەی کە لە دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشاردراوە و (چاکتان دەناسێت) * ئەگەر چاکەیەکتان تووش بوو، یان خێرێک ڕووی تێکردن، ئەوان پێی غەمبار دەبن و پێیان ناخۆشە، خۆ ئەگەر بەڵاو ناخۆشییەکتان بۆ پێش بێت، ئەوان پێی دڵخۆش دەبن، جا ئەگەر خۆگر بن و پارێزکار بن، پیلان وتەڵەکەی ئەوانە هیچ زیانێکتان پێناگەیەنێت، چونکە بەڕاستی الله دەوری پیلان و پلانیانی داوەو ئاگایە بە هەموو کارو کردەوەو نەخشەیەکیان) هەروەها ئەفەرمووێت: {وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا} [الأحزاب: ٢٥]. واتا: (الله کافرانی تێکشکاند و گێڕانیەوە دواوە بەخۆیان و کینە و بوغزیانەوە، هیچ جۆرە خەیرێکیان دەست نەکەوت، هەر الله خۆی ئیماندارانی لەجەنگ پاراست (هەر خۆیشی بە باو باران و لەشکری تایبەتی کافرانی تێکشکاند)، جا هەمیشە و بەردەوام الله بەهێزەو بەدەسەڵاتە).

ویەکێکی ترلەو شێوازانەی کە ئەشاردرێتەوە لەدەروون کوێرەکان؛

ڕوانینە ژیانی تەواوەتی کە الله تەرخانی کردووە بۆ دۆست وهەڵبژێردراوەکانی خۆی، الله تعالی ئەفەرمووێت: {وَلاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُواْ فِي سَبِيلِ اللّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاء عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُون} [آل عمران: ١٦٩].

هەرکەسی بەشمشێر نەمرێت ئەمرێ بەغەبری***زۆرن هۆکار بۆ مردن بەڵام هەریەکە مەرگێ

لەمانەی پێشووەوە تێگەیشتنێکی گشتگیری سەرکەوتنمان بۆ ڕووندەبێتەوە؛ بەوەی کە درووست نییە کەئێمە خۆمان جۆری ئەو سەرکەوتنە دیاریبکەین کەئەمانەوێت.

هەروەها لەپێداویستییەکانی خۆڕاگری وچاونەترسی - وەکو ئەوەی بینیمان لەسەر خاکی فەللوجە- پێغەمبەر ﷺ هەواڵی پێداوین کەیەکێک لەنیشانەکانی سەرکەوتنی ئایینی ئیسلام ئەوەیە کەهیچ هێزێک لەسەر زەویدا ناتوانێ سەرجەم ئیمانداران لەناوببات، هەروەک ئەوەی لێی دەترسان کاتی خۆی لەسەردەمی نوح یان لەسەرەتای هاتنی پەیامەکە، لەبەرئەوەی پەیامبەر ﷺ ڕوونیکردەوە کەجیهاد بەدامەزراوی دەمێنێتەوە وکاردەکات لەزەویدا، هەروەک لەفەرموودەی سەحیحدا هاتووە: (بەردەوام دەستەیەک لەئومەتەکەم هەڵدەستن بەفەرمانی الله زیانیان پێ ناگات بەهۆی ئەوانەی سەریان ناخەن یان سەرپێچییان

ئەكەن هەتا كاتی فەرمانی الله دێت ئەوانیش لەسەر هەمانشت ئەبن).

بەڕاستی سەركەوتن وچارەنووسی ئەم ئایینە بەدەستی (الله) یە ﷻ، هەر بەدەستی خۆیەتی وپەیمانی پێی داوە، ئەگەر بیەوێ سەریدەخات وئاشكرای ئەكات، وئەگەر بیەوێ دوای ئەخات ودووری ئەخات، هەر خۆی دانا وشارەزایە بەكاروبارەكانی خۆی، ئەگەر دوای بخات ئەوا بەحیكمەتێكە قەدەری بۆداناوە وتێیدا خێروچاكەی بۆئیمان وئەهلەكەی داناوە، هیچ كەسێكیش بەغیرەتتر نییە لەسەر حەق وئەهلەكەی زیاتر لە الله، {يَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ * بِنَصْرِ اللَّهِ يَنصُرُ مَن يَشَاء وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ * وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} [الروم: ٤-٦]. واتا: (لەم ڕۆژەدا باوەڕداران دڵخۆش دەبن * بەسەركەوتنی الله الله خۆی ئەوەی بوێت سەری دەخات وە هەر خۆی عەزیز وڕەحیمە * بەڵێنی (الله)یە الله بەڵێنەكانی خۆی دەباتە سەر بەڵام زۆربەی خەڵكی نایزانن).

وامەزانە شكۆداری خورمایەكە تۆ ئەیخۆی***ناگەیت بەشكۆداری تا نەچێژیت تاڵاوی

لەبەرئەوەی الله ﷻ توانای بەرز وشكۆمەندیەكەی گەورە بووە ومنەت دەكات لەسەر ئیمانداران بەسەركەوتن هەندێجار وتاقیياندەكاتەوە هەندێجاری تر كەتێیدا ئەم نیعمەتەیان لێ ئەگرێتەوە وتامی تاقیكردنەوەیان پێ ئەچێژێت بۆ هەندێك حیكمەت كەخۆی قەدەری بۆداناوە وئەیزانێت.

ڕەنگە الله نیعمەت بخاتە ناو بەڵایەک هەرچەندە گەورەش بێ***وە الله هەندێک گەل تاقیدەكاتەوە بەنیعمەتەكان

وەئیبن قەییم ﷺ لە «زاد المعاد»دا هەندێك لەم حیكمەتانەی ژماردووە، كەدەڵێت:

(**لەوانە:** ئەمە یەكێكە لەنیشانەكانی پێغەمبەران هەروەک هیرەقل بەئەبو سوفیانی گوت: ئایا كوشتارتان كرد لەگەڵیدا؟ ووتی: بەڵێ، گوتی: جەنگ چۆن بوو لەنێوان ئێوە وئەو؟ ووتی: دەستاودەست بوو جارێك سەردەكەوت بەسەرمان وجارێك ئێمە سەردەكەوتین بەسەریدا، گوتی: بەم شێوەیە پێغەمبەران تاقیدەكرێنەوە پاشان پاشەڕۆژ بۆ ئەوانە.

وە لەوانە: ئیمانداری ڕاستگۆ جیائەكرێتەوە لەدووڕووی درۆزن، چونكە موسڵمانان كاتێك الله سەریانیخست بەسەر دوژمنەكانیان لەجەنگی بەدر وناوبانگیان بەرزەوەبوو، هەندێك كەس هاتنە ناو ئیسلام بەڕوكار كەلە ناخەوە لەگەڵیان نەبوون، حیكمەتی الله ﷻ وابوو توشی مەینەتی كردن تا بەندە موسڵمانانەكان جیابكرێنەوە لە دووڕووەكان، دووڕووەكان

لەم جەنگەدا سەریان دەرکرد وقسەی ناودڵی خۆیانکرد، ونهێنیەکانیان ئاشکرابوو، وئەوەی کەپێشتر بەئاماژە ئەیانووت ئێستا بەڕوونی ئەیڵێن، وخەڵکی دابەشبوون بۆسەر کافر وئیماندار ودووڕوو بەشێوەیەکی ئاشکرا، وئیمانداران زانییان کە دوژمنێکیان هەیە لەناو ماڵی خۆیانە ولەگەڵیانە، لێیان جیانابنەوە، خۆیانیان بۆئامادە کردن وئاگاداربوون لێیان.

وە لەوانە: ئەگەر الله ﷻ هەمیشە ئیماندارانی سەرخستبا ولەهەمووشوێنێک زاڵیانی کردبا، وهەمیشە جێنشینی کردبن وسەریخستبن بەسەر دوژمنیان، ئەوا دەروونیان خۆبەزلزان ولوتبەرز وزیادەڕەو ئەبوو، خۆئەگەر سەرکەوتن وبردنەوە وڕزق وڕۆزی ببارێنێتە سەریان ئەوا هەردەم لەسەر حاڵی خۆیان ئەمانەوە، هەربۆیە هیچ شتێ بەندەکانی چاك ناکات جگە لەخۆشی وناخۆشی وسەختی وساکاری ولێسەندن وبەخشین، هەرئەو کاروباری بەندەکانی خۆی ڕێکدەخات هەروەک بەحیکمەتی خۆی ئەگونجێت، ئەو بەبەندەکانی شارەزایە و بینەریانە.

وە لەوانە: دەرهێنانی بەندایەتی دۆستەکانی وحزبەکەی لەخۆشی وناخۆشیدا لەوەی پێیان خۆشە ولەوەش کەپێیان ناخۆشە، ولەدۆخی زاڵبوونیان بەسەر دوژمن وزاڵبوونی دوژمن بەسەریاندا، جا ئەگەر خۆڕاگربن لەسەر گوێڕایەڵی فەرمایشتەکان لەوەی کەپێیان خۆشە ولەوەش کەپێیان ناخۆشە ئەوا ئەوان بەڕاستی بەندەی (الله)ن، نەوەک ئەوانەی الله دەپەرستن لەسەر یەک بار، تەنها خۆشی ونیعمەت وتێروپڕی.

وەلەوانە: ئەگەر تاقیانبکاتەوە بەزاڵبوون وپاشان بڕوخێن ئەوا زەلیل ئەبن وئەشکێنەوە وچۆک دائەنێن، وداوای عزەت وسەرکەوتنی لێدەکەن، چونکە خەڵاتی سەرکەوتن لەگەڵ زەلیلی وشکانەوە دەبێت، الله تعالى ئەفەرمووێت: {وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ أَذِلَّةٌ} [آل عمران: ١٢٣]، واتا: (بەڕاستی الله سەری خستن لەبەدر لەکاتێك ئێوە بێتوانابوون). وهەروەها ئەفەرمووێت: {وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنكُمْ شَيْئًا} [التوبة:٢٥]، واتا: (وە لەڕۆژی حونەین کاتێك زۆری ژمارەتان سەرسامی کردن ئەوەش هیچ سودی نەبوو بۆتان). هەربۆیە الله ﷻ ئەگەر بیەوێت بەندەی خۆی شکۆمەند وزاڵ وسەرکەوتوو بکات ئەوا سەرەتا ئەیشکێنێتەوە، وزاڵبوون وسەرکەوتن وشکاندنی دوژمنی بەئەندازەی زەلیلی وشکانەوەکەی سەرەتای ئەبێت.

وەلەوانە: الله ﷻ بۆ بەندە ئیماندارەکانی خۆی پێگەی بەرزی لەماڵی ڕێزداری بۆی داناوە کە بەکردەوەکانی خۆی پێی ناگات، وپێی نەئەگەیشتن ئیلا بە بەڵا ومەینەتیەکانیان نەبێت، هەربۆیە هۆکارەکانی گەیشتنی بۆیان تەرخانکرد کەئەویش ئیبتیلا وتاقیکردنەوەکانە، هەروەک سەرکەوتووی کردن بۆ کردەوە چاکەکان ئەوەی کەخۆی سەرچاوەی هۆکارەکانی

گەیشتنیانە بەو پلەوپایانە.

وەلەوانە: دەروون بەهۆی تێروپڕی هەمیشەیی وسەرکەوتن ودەوڵەمەندی دوچاری زیادەڕەوی ودەستگرتن بەدونیا ئەبێتەوە، ئەمەش نەخۆشییەکە لەکاریئەخات بۆمەوڵدانی ڕاستگۆیانە لەڕۆیشتن بەرەو الله وماڵی ئاخیرەت، چونکە ئەگەر پەروەردگاری بەڕەحم وخاوەنی؛ ڕێزداری بۆبەندەکەی بوێت ئەوا تاقیکردنەوە وئیبتیلای بۆدادەنێت کەدەبێتە دەرمانی چارەسەر بۆئەو نەخۆشییە لەکارخەرە لەڕۆیشتنی بەپەرۆش بۆلای الله.

بەم جۆرە ئەو بەڵا ومەینەتییە ئەبێتە هاوشێوەی پزیشکێک دەرمانی تاڵ ئەداتە نەخۆشەکە وپارچە ئازاربەخشەکانی ئەبڕێتەوە، بۆدەرهێنانی نەخۆشییەکە تێیدا چونکە ئەگەر بەجێی بهێڵێت بەنەخۆشیەکەی خۆیەوە ئەوا ئەبێتە مایەی بەهیلاکچونی نەخۆشەکە.

وەلەوانە: شەهیدبوون لەلای الله بەرزترین پلەی دۆستەکانیەتی، شەهیدەکان ئەوانەی تایبەتەکانن ودۆستە نزیکەکانین لەنێو بەندەکانیدا وهیچ پلەیەک لەدووای ڕاستگۆیەتی نایات جگە لەشەهیدبوون، وە الله ﷻ پێی خۆشە لەنێو بەندەکانیدا شەهیدان هەڵبژێرێت، کە خوێنیان ئەڕژێ لەپێناو خۆشەویستی وڕەزامەندی الله، ڕەزامەندی الله پێش خۆشەویستی خۆیان دەخەن وئەیبەخشن لەپێناوی، وهیچ ڕێگایەکیش نییە بۆگەیشتن بەم پلەیە ئیلا بەدانانی ئەو هۆکارانەی کەئەیگەیەنێت بەم پلەیە کەئەویش زاڵبوونی دوژمنە). ووتەکانی تەواوبوو رحمه الله.

الله عز وجل ئەفەرمووێت: {كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تَكْرَهُواْ شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تُحِبُّواْ شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ} [البقرة: ٢١٦]. واتا: (الله جەنگی لەسەر واجبکردوون کە پێشتان ناخۆشە ڕەنگە شتێکتان لا ناخۆش بێت کەچی خێربێت بۆتان وە ڕەنگە شتێکتان لا خۆش بێت کەچی خراپە بێت بۆتان الله شارەزاو زانایە و ئێوە نازانن).

پێشەوا ئیبن قەییم لە «الفوائد» دەڵێت: (لەم ئایەتەدا چەند حیکمەت ونهێنی وبەرژەوەندیەکی تێدایە بۆبەندە، چونکە بەندە ئەگەر بزانێت ئەشێ ناخۆشی بەهۆی خۆشییەوە بێت، وئەشێ خۆشی بەهۆی ناخۆشییەوە بێت؛ ئەوا دڵنەوا نابێت لەوەی کەناخۆشی بەهۆی خۆشییەوە بێت وبێهیوا نابێت لەوەی خۆشی بەهۆی ناخۆشییەوە بێت لەبەرئەوەی زانستی نییە بەسەرەنجامەکان، لەبەرئەوەی الله ئەزانێت دەربارەی بەندە کەبەندە خۆی نایزانێت، ئەوا چەند ئەرکێکی بۆ دەبێت.

لەوانە: هیچ شتێک بۆی سوودمەندتر نییە لەجێبەجێکردنی فەرمانەکان هەرچەندە ئەگەر قورسیش بێت لە دەستپێك، لەبەرئەوەی سەرەنجامەکانی هەردەم چاکی وخۆشی وشادی دەبێت، هەرچەندە ئەگەر لەناخی خۆیدا پێی ناخۆش بێت ئەوا چاکتر وباشترە بۆی، هەروەها هیچ شتێک خراپترنییە بۆی لەئەنجامدانی قەدەغەکراوەکان هەرچەندە ئەگەر لەناخی خۆیدا ئارەزووی بکات وحەزی لێبێ، ئەوا سەرەنجامەکانی هەردەم ئازار وخەمناکی وشەڕوشۆڕ وکارەسات ئەبێ، وتایبەتمەندی ئەقڵ ئەوەیە کەبەرگری ئازارێکی کەم دەگرێت ئەگەر بەدووایدا چێژێکی گەورە وخێرێکی زۆر بێت، ودوورکەوتنەوە لەچێژێکی کەم ئەگەر بەدووایدا ئازارێکی گەورە وشەڕێکی درێژخایەن بێت.

وەلەنهێنیەکانی ئەم ئایەتەش: ئەوەیە کەداوادەکات لەبەندە کاروباری خۆی بداتە دەستی ئەو زاتەی کەسەرەنجامی کاروبارەکان ئەزانێت وڕازیبێت بەوەی بۆی هەڵئەبژێرێت وبۆی دادەنێت لەبەرئەوەی ئومێدی پێی هەیە بەچاکی سەرەنجام.

وەلەوانە: ئەوەیە کەپێشنیار نەکات بۆپەروەردگاری وهەڵنەبژێرێت لەخۆیەوە وداوای شتێکی لێنەکات کەزانستی پێی نییە، چونکە ڕەنگە زیان ولەناچوونەکەی لەوەدابێت وپێی نەزانێت، تا هیچ شتێک هەڵنەبژێرێت لەبری پەروەردگاری، بەڵکو داوای چاکترین هەڵبژاردنی لێ بکات وداوای ئەوەی لێبکات کەڕازیبکات بەوەی بۆی هەڵئەبژێرێت، هیچ شتێک بۆی باشتر نییە لەمە.

وەلەوانە: ئەگەر کاروباری خۆی بداتە دەستی پەروەردگاری وڕازیبێت بەوەی بۆی هەڵئەبژێرێت، ئەوا بۆی زیاددەکات لەوەی کەبۆی هەڵئەبژێرێت بەهێز وتوانا وئارامگرتن، وئاشووبی لەسەر لادەبات کە ئەشێ لەئەنجامی هەڵبژاردنی بەندە بۆخۆیەوە دروستبێ، وپێی نیشاندەدات کەئەو هەڵبژاردنە سەرەنجامی چاکە کەبۆی هەڵبژاردووە بەڵام ئەگەر خۆی بۆخۆی هەڵبژاردایە نەئەگەیشتە بەشێک لەوچاکەیە.

وەلەوانە: ئەوەیە کە ئارامی ئەکاتەوە لەبیرکردنەوە ماندووکەرەکان لەسەر جۆرەکانی هەڵبژاردن، ودڵی پاکدەکاتەوە لەپێشبینیەکان کە جارێک پێی بەرزدەبێتەوە وجارێک پێی نزم ئەبێتەوە سەرەڕای ئەوەش ڕزگاری نابێت لەوەی کە قەدەری بۆدانراوە، خۆئەگەر ڕازیببوایە بەهەڵبژاردنەکەی الله ئەوا قەدەری خۆی پێی ئەگەیشت ولەوێشدا سوپاسکراو وسۆزدار ئەبوو لەوەی کەتێیدایە، ئەگەرنا قەدەری خۆی بەسەریدا دەهات وزەمکراویش ئەبوو وسۆزدار نەدەبوو تێیدا، لەبەرئەوەی لەگەڵ هەڵبژاردنەکەی خۆی بۆخۆی، وهەرکاتێک کاروبار وڕەزامەندیەکەی بەڕاستی بداتە دەستی پەروەردگاری خۆیەوە ئەوا قەدەرەکەی ئەیگرێتەوە لەگەڵ سۆز ومیهرەبانی بۆی، بەم جۆرە ئەمێنێتەوە لەنێوان سۆز ومیهرەبانی

پەروەردگاری، سۆزەکەی ئەیپارێزێ لەحاڵەتی نەخوازراو، ومیهرەبانیەکەی قەدەرەکەی بۆئاسان دەکات کەبەسەریدا هاتبوو.

ئەگەر قەدەر جێبەجێ بێت بەسەر بەندە ئەوا یەکێکە لەگەورەترین هۆکارەکانی سەرکەوتنی، هەربۆیە هیچ شتێ چاکتر نییە بۆی لەوەی ملکەچبێت وخۆی ڕادەستی قەدەر بکات ولەبەردەستی پاڵکەوێ وەکو مردوو؛ چونکە شێر ڕازینابێت بەخواردنی لاشەی بۆگەنی مردوو) ووتەکانی تەواوبوو ﷺ.

بەردەوام پەروەردگاری بیر ئەخستمەوە لە دانیشتن***** وە ئەسرینی چاوانی جۆگەی ئەبەستن

ئەی کچی مامم من قورئان دەریکردم **** بەناچاری، مەنعم دەکەی کە من ڕێگە الله بگرم

ئەگەر هاتمەوە بەدیهێنەر گێڕاومیەوە***** وەگەر چوومەوە لای خۆی تۆ ڕێگەی تر بگرە ڕێوە

نە شەلم نە کوێر تا بیانوویەکم هەبێت **** نە بچوك و لاوازیشم هیچ توانایەکم نەبێت

طەبەری لە مێژووەکەی خۆیدا لە ئیبن ئیسحاقەوە گێڕاویەتیەوە: کەپیاوێک لەهاوەڵانی پەیامبەر ﷺ گوتی: (بەشداری ئوحودم کرد لەگەڵ پەیامبەر ﷺ من وبرایەکی خۆم وگەڕاینەوە بەبرینداری، ئینجا کاتێک بانگخوازەکەی پەیامبەر ﷺ بانگیدا بۆدەرچوون بۆداواکردن وهێرشکردنە سەر دوژمن، بەبراکەمم گوت –یان ئەو بەمنی گوت-: ئایا غەزوەکەمان لەدەستئەچێ لەگەڵ پەیامبەر ﷺ؟ سوێند بە الله هیچ بارهەڵگرێکمان نییە تاکو سواری بین وئێمەش دوو برینداری سەنگینین، ئینجا دەرچووین لەگەڵ پەیامبەر ﷺ ومن برینەکەم سووکتر بوو، کاتێک براکەم بکەوتایە من هەڵم ئەگرتەوە ومن هەڵمئەگرت.. جارێک خۆی ئەڕۆیشت.. هەتا گەیشتین بەو شوێنەی موسڵمانان لێی کۆببونەوە).

ئەبو دەرداء دەڵێت: (چڵەپۆپەی ئیمان؛ ئارامگرتنە بۆ حوکمەکان وڕازیبوونە بەقەدەر).

هەر بەم دەرمانە چارەسەری برینە سەرهەڵدراوەکانمان لێرە ولەوێ دەکەین.

بەشی سێیەم

جا دوای تێگەیشتن لەم ڕاستیانە؛ لە مانای خوازراوی دوای توندبوونی جەنگی فەلوجە وخۆڕاگری وچەسپاویەکەی بەهەموو ئەو هێزەی کە هەیەتی، لەبەر ئەوەی ئەمەی ئەمڕۆ تاکە جەنگە لەسەر سەنگەری یەکەمی ئیسلام، وە جێگیر بوون تیایدا وسەنگەرنشینی لەسەر هێڵەکانی واتا پارێزگاری کردن لە سەنگەری یەکەم ئەو سەنگەرەی کە زەبری پێ لە کوفر ودوژمن دەدەین.

وە کە ئێمە دەبینین کە دوژمن چووەتە ناو قوڵایی و لە گۆڕەپانەکانی شارەکە دێت ودەچێت وە لە دەوری شارەکە جێگیر بووە ئەمە واتای ئەوە نییە کە دوژمن ئامانجەکانی هێناوەتەدی لە سەرکەوتن، جا جەنگی ئێمە لەگەڵ دوژمن شەڕی ناو شەقام وشارەکانە وە گۆڕانکاری دەکەوێتە پلان وهۆکاری بەرگری وهێرشبردنی، وە جەنگی زیان لێدان ئەنجامەکانی بەچەند ڕۆژ وهەفتەیەک دەرناکەوێت و ناپێورێ بەڵکو کاتێکی درێژ دەخایێنێت تا ئەوەی کاتی ڕاگەیاندنی سەرکەوتن بۆ لایەنێک دێت.

وە ئەوەمان بەسە بەر لە دەرکەوتنی ئەنجامەکە بەوەی کە چاوەکانمان ڕۆشنبوو بە بینینی ڕۆڵەکانی ئیسلام کە چۆن وەک کێوی مێخ داکوتراو لەسەر هێڵی فەلوجەی پیرۆز وەستاون، وە وانەیەکی نوێ دەدەن بە گەلی مسوڵمانان لە خۆڕاگری وئارامگیری ودڵنیایی.

وە ڕەنگە هەندێک سەرنجمان هەبێت لەسەرهەندێک لەو دەرس وئەنجامە گەورانە ئەوەی کە لەم جەنگە بەرز وباڵایە هەڵهێنجراوە، جا دەڵێم:

یەکەم: جەنگەکە سەرلە نوێ واتای شکۆمەندی وڕێز وسەربەرزی ژیاندەوە: وە ئوممەتی ئیسلام دڵنیا بووەوە بەوەی کە کۆمەڵێک لە ڕۆڵەکانی هەن توانای بەرەنگار بوونەوەی مەترسیە گرژەکانیان هەیە بە هەموو شکۆ وبوێری وخۆڕاگریەکەوە، وە بەوەی کە ئەم کۆمەڵەیە ڕاستگۆ بوو لەگەڵ ئومەتەکەی لە پلان وپڕۆژەکانی کە ئامادەی کردووە بۆ سەر لەنوێ ژیانەوەی ئەم ئومەتە وە لە پێناو ئەمەدا خوێنی زۆرێک لە ڕۆڵە وپێشەواکانی بەخشیوە.

دووەم: ئەم ئوممەتە ئەمە فێربوو -سەرەڕای بێهێزی و شکانی- کە بەڕاستی توانای ڕووبەڕوبوونەوە وسەنگەرنشینی وجەنگکردنی لەگەڵ سەرکردە وطاغوتەکانی سەر زەوی هەیە بە دەستەیەکی کەم لە ڕۆڵەکانی، وە بە چەک وزەخیرەیەکی سوک.. بەمە دەتوانێت زیانێکی زۆر و بە ئێش لە دوژمنی بدات وە ناچاریبکات بە نۆشینی پێکی تاڵی دۆڕان وهەڵاتن.

سێیەم: فەلوجە خاکی جەنگ وشەڕی کردەوە بەسەر دەروازەکانیدا، جا خواست ویستی ڕۆڵەکانی ئیسلام لە ناوە ودەرەوەی عێراق گڕی گرت، وە پاڵپشتی کرد بەو خوێنە پاکانەی کە بە زۆرێک لە ڕۆڵەکانی ئیسلام ڕژێندراوە لەسەر خاکەکەی تا هەڵستن بە پێویستی جیهاد و دەرچون بۆ بەرپەرچدانەوەی هەڵمەتی خاچپەرستی جیهانی، جا داستان وجەنگەکان داگیرسان وگڕیان گرت لە چەندین ناوچەی جیاوازی عێراق وە دەستە وکۆمەڵە پێکهێندران وە موجاهیدان هەڵمەتیاندەبرد بۆ کاروانەکانی دوژمن ودەستە ودەوریەکانیان ڕاودەکرد وە هێرشیان دەکردە سەر پێگەکانیان، وە بە فەزڵی الله تعالی ئەو زەرەر وزیانە زۆرەمان بینی کە لە تەواوی خاکی عێراق لێی کەوتبو، جا لە شانازیەکانی ئەم فەتح وسەرکەوتنە ئەوە بوو کە دەرون ونەفسی ڕۆڵەکانی جیهاد مەزن دەبوو وە لە بەرامبەریدا ئەفسانەی ئامێرە جەنگیە تازەکان دادەڕمان وتێکدەشکان، جا ئەمڕۆ ویست وئارەزویان ڕزگاری بوو لە ئەندێشەی بێهێزی وترس وە دەرچوو بەرەو گۆڕەپانی کۆشش وکارکردن.

چوارەم: جەنگی فەلوجە سەرکەوتنێکی سەربازی وستراتیژی گرنگی بەدەست هێنا، جا هەموو بە سەرکەوتویی ئامرازی سەربازی ئەمەریکی پێشکەوتوی سوپاکەی وبنەما جەنگیەکانی دەزانن ئەوەی کە پشتی پێدەبەستێت بۆ لێدانی ئامانجەکان لە دورەوە بەبێ ڕوبەڕوبوونەوە وبەرەنگاربوونەوە، وە ئەوەی کە دەیسەپێنێت بەوەی کە دەبێت دڵنیای بدات لە سەلامەتی سەربازی ئەمەریکی بەبێ ئەوەی لە شەڕی دژوار گیانی لەدەست بدات، بەڵام فەلوجە ئەم ئامرازە مەزنەی پەلکێشکرد -بەپێی پلانێکی داڕێژراو- کە پەلکێشیکرد بۆ شەڕی شەقام وکۆڵانی ئەستەم ونارێک کە هەوڵ وتوانا وزەخیرەی لەدەستت دەدات، وە سەربازی ئەمەریکی وای لێهاتووە کە ڕوبەڕوی مەرگ وتیاچوون دەبێتەوە بەشێوەیەک کە هەر بیریشی لێنەکردبێتەوە، وە ئەمەریکا ناچاربوو بە دابەزین بۆ تولەڕێی تەنگ وشەقام وکۆڵانۆچەکە وە بەوەی کە بچێتە ناو خانوو وباڵەخانەکانەوە، جا دوژمن بۆئاگر وگولە وبۆسەی موجاهیدان ئاشکرا بوو وە تواناکانیان لە مانۆڕ وهێرش و هەڵمەتبردن توشی شۆکی کردن وە شتێکی لە پڕ بوو، وە ناچار بوو کە بچێتە ناو جەنگێکی نزیک کە خۆی بۆ ئامادەنەکردبوو، کە تیایدا زەرەری مەزنی لێکەوت لە زەرەری گیانی وئامێرەکانی بە دەیان وسەدان.

پێنجەم: ئیدارەی سەربازی ئەمریکی دۆڕان وشار بەدەرکردنە گەورەکەی نۆشی وقوتی دا، جا بەڕاستی ئەمە ئاشکراو ڕوون بوو بۆ شیکەرەوەکان وپیلاندارێژەرانی ئەم جەنگە؛ بەوەی کە موجاهیدان هیچ جۆرێک لە جۆرەکانی بەربەست نایان وەستێنێت، وە ئەگەر چی بۆ پێویست بە جەنگێکی وێرانکار و لەناوبەری تەواوەتی بکات کە هەموویان تیایدا لە ناوبچن، جا بیرو بۆچوونی جیهادی بۆتە کێشەی گەورە لە بەردەم پلانە جەنگیەکانی ئەمەریکی وجیهانی، وە ئەوەی ڕویدا لە فەلوجە لەم شانازیی چەسپاویە دەرونی

سەرکردەکانی دوژمنی لە باربرد وە توشی خەمۆکی دڵتەنگی و پاشاگەردانی کردن ، وە ئەوەی چاوەڕێیان دەکات خراپتر وبە ئازارترە بە پشتیوانی الله تعالی.

شەشەم: فەلوجە پشکی هەبوو بە خۆڕاگیری و دڵقایمیەکەی لە هەڵماڵینی دەمامکی ڕوی ریدە ودووڕوی وبەکرێگیراوی، وە ئەم بەرگە درۆینەی داماڵی کە حکومەتەکەی عەلاوی مورتەد کردبووە بەری، وە ئەو درۆ پڕو پوچەی دەرخست کە بەردەوام دەیگوتەوە بەوەی کە ئەو بەرژەوەندی عێراقیەکانی دەوێت وە هەڵدەستێت بە پاراستنی خوێنیان ودورخستەوەیان لەجەنگ ونەهامەتی وە هەوڵی ئەوەدەدات ڕەزامەندیان بەدەست بێنێت، دوای ئەمە خەڵکی بینیان کە ئەو چۆن پەلە دەکات لە جێبەجێکردنی بڕیاری جەنگ دژی فەلوجە وە دەستی دەخاتە ناو خوێنی ڕۆڵەکانی ئەم شارە پاکە، وە بە هەزارانیان دەکوژێت ودەیان هەزاریان دەربەدەردەکات وە سەرپەرشتی کردەوە وێرانکاری وتێکدان ودەست درێژی کردن بۆسەر ئابڕو وزەوتکردنی ماڵ وسامان لە ژێر ناوی بەرەنگار بوونەوەی تیرۆر وە بەرژەوەندی نیشتیمان.

حەوتەم: جەنگەکە دەمامکی ساختەی سەر دیمەنی ناشرینی ڕافیزەی تیاچووی خستەخوارەوە، بەڕاستی زۆر زیادەڕۆییانکرد بە ڕق وقینەی خۆیان لەم جەنگەدا، بە ناپاکی دیار وئاشکرایان بەشداریانکرد لە هەڵمەتە سەربازیەکە بۆ سەر فەلوجە وە بەدەستخۆشی وهاندانی پێشەوای کوفر وبێدینی (سیستانی)، وە هەروەها ڕۆڵێکی گەورە ودەستی زۆریان هەبوو لە کردەوە کوشتاری وتێکدان وخراپەکاریەکان، وە لە بەحەڵاڵ دانانی گیانی منداڵ وئافرەت وپیر، بەڵکو دەرونی بۆگەنیان ڕێگەی ئەم تاوانکاریە مەزنانەی پێدان، جا وایان لێهات هەڵیاندەکوتایە سەر ماڵە ئارامگاکانی پەروەردگار وپیسیان دەکرد، وە بەدەستی ئەنقەست وێنەی شەیتانەکەیان سیستانییان هەڵدەواسی لە سەر دیوارەکان وە بەڕق وقینەوە دەیانوسی: **(ئەمڕۆ خاکەکەتان سبەی ئابڕوتان).**

وە بۆزانیاری: لە ڕاستیدا ٪ ٩٠ی ئەندامانی پاسەوانی بتپەرستی ڕافیزە کینە لە دڵەکانن وە ٪ ١٠ یشیان هێزەکانی پێشمەرگەی کوردین.

وە ڕاستیان گوتووە ئەو زانایانەی کە لەبارەی ڕافیزەوە دەڵێن: (ئەوانە تۆوی خاچپەرستین، جولەکەکان چاندویانە، لە خاکی مەجوسەکان).

هەشتەم: ئاشکرا بوونی هێڵە شاراوەکانی دوژمنانی جیهاد لەم جەنگەدا، جا بەڕاستی چەندین بەشداریکردنی سەربازی ڕیزە دوژمنکاریەکانی دواوە دەرکەوتن؛ جا بەڕاستی بەشداریکردنی ٨٠٠ سەربازی ئیسرائیلی لە جەنگەکەدا ئاشکرا بوو، وە ١٨ حاخامی

جولەکە هاوڕێ وهاوکاریان بوون کە زۆربەیان تیاچوون وەک ئەوەی ڕۆژنامەکانیان ودەزگا ڕاگەیاندنەکانیان گواستویانەتەوە، هەروەک بەشداریکردنی سەربازی ئوردەنیش دەرکەوت لە لایەن ئەفسەرە ئەردەنیەکان کە بەشداربوون لە پلان دانان بۆ هێرشی سەربازی بۆسەر شارەکە، وە ئەمەش بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە هەموو دەریانخست کە فەلوجە بنکەی جیهاد وخەوزرێنەری شەوانی دوژمنانی ئاین و بێباوەڕان وموڕتەددانە.

نۆیەم: لە ئەنجامەکانی ئەم جەنگە مێخداکوتراوە، خوێنی تازەکردەوە لە دەماری ڕۆڵەکانی جیهاد، وە زیاتر سوربوون لەسەر سەرکەوتن بە کاری جیهادی بەرەو ئامانجی ویستراو وبەڵێندراو، جا بەڕاستی جەنگەکە نەوەیەکی لە سەرکردە و بەهرەمەند وپسپۆڕ وخاوەن ووزەی بژاردەکرد وجیای کردنەوە لەوانەی کە پەند وەردەگرن لەڕوداوەکان، وە تێدەگەن بەتاقیکردنەوە ومومارەسەکردن و بەدەستهێنان وە هەنگاو دەنێت بە ویست وخواستێک لە ڕێگەی نەخشەکێشراو ئەو ڕێگەیەی کە دژواریەکانی جەنگ ڕێک وڕەوانی کردووە ودایڕشتووە، وە لە چوار چێوەیەکی پتەو وبەهێز دەرکردووە.

وە خاوەنی (الظلال) دەڵێت: (جا لە چەرمەسەریکانی جیهاد لە پێناو الله تعالى وتوشهاتنی مردن لە هەموو دەورانێک کە دەرون ڕادەهێنێت بە بەکەم زانینی ئەم مەترسیە تۆقێنەرە ئەوەی کە زۆرێک لە خەڵکی دەرون وڕەوشت وپێوەر وپێوانەکانیان دەخەنەکار وتەرخانی دەکەن تا خۆیانی لێ بپارێزن، وە ئەمەش سادە وساکارە لای کەسێک کە ڕاهاتبێت بە ڕوبەڕوبوونەوەی جا چ سەلامەت بووبێت لێی یان توشی ببوبێت لە پێناو الله تعالى لە هەموو جارێکدا لە هەمان چرکەساتی مەترسیدا شتێک ئەنجامدەدات کە نزیکی دەخاتەوە بەوێنەی ئەوەی کە کارەبا بەسەر لاشەیدا دەهێنێت وەک داڕشتنەوەیەکی نوێیە بۆ گیان ودڵەکان لەسەر پاکی وپوختی وچاکسازی، ئینجا ئەمە هۆکاری دیارە بۆ چاکسازی هەموو کۆمەڵگای مرۆڤایەتی ... لە ڕێگە سەرکردایەتی کردنییان لە بەدەستی موجاهیدانەوە ئەوانەی کە دەرونیان خاڵی بووە لە هەموو بەرچاوی وڕازاوییەکی دونیا، وە ژیانیان لا سادە ولاوەکی بووە ئەوە لە کاتێکدا ئەوان ڕۆدەچن لە سەرکەشی مردن لە پێناو الله تعالى وە شتێک لە دڵیاندا نییە کە بێ ئاگایان بکات لە پەروەردگار و بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئەو.

وە کاتێک کە پێشەوایەتی بەم جۆرە دەستانە دەبێت ئەوا هەموو زەوی چاکساز دەبێت و هەموو بەندەکان چاکدەبن وە ئەوە زۆر گران وئەستەم دەبێت لەسەر ئەم دەستانە کە ئاڵای سەرکردایەتی بدرێت بەکوفر وگومڕایی و گەندەڵی لە کاتێکدا کە ئەو بەخوێن وبەگیان ئەمەی کڕیوە وە هەموو ئازیز وگران بەهایەکی هەرزانکردووە تا ئەوەی ئاڵای پێشەوایەتی بداتە پەروەردگار نە بۆخۆی بێت.

ئینجا دوای هەموو ئەمە هۆکارەکان ئاسان دەبێت بۆ هەرکەسێک کە اللە تعالی باشەی ئەوانی بوێت تا ڕەزامەندی و پاداشتی بێژماری ئەو بەدەست بهێنن وەهۆکارەکان ئاسان دەبێت بۆ هەرکەسێک کە اللە تعالی خراپەی ئەوانی ویستبێت بۆ ئەوەی ئەوە بەدەست بێنن لە تورەیی پەروەردگار کە شایەنیانە بە پێی ئەوەی کە ئەنجامی دەدات لە ئاشکراو پەنهانیدا)، قسەکەی تەواو بوو ﵀.

دەیەم: شەهیدبوونی هەڵبژێردراو؛ بەڕاستی ئەم کۆمەڵەیە شکۆمەندبوون بەوەی کە ڕێگەکەیان نەخشاوە بە خوێنی ڕۆڵە شەهیدەکانی، وە بەوەی کە گەورە سەرکردە وئەندامەکانیان لە هێڵی پێشەوەن، جا ئەگەر ئەمە بەڵگە بێت لەسەر شتێک بەڵگەیە لەسەر ڕاستگۆی ڕۆڵەکانی ئەم جیهادە وە ویست وخواستیان یەکلا بۆتەوە بۆ بەدیهێنانی خواستەکانی تەوحید وعەقیدە وە تەوحید بەئیخلاص وخۆبەخشیەوە، وە یەکێك لە موژدەکانی تریان ئەوەی کە اللە تعالی باشترینەکان وشکۆمەندەکانی هەڵبژاردووە بۆ چاوپێکەوتنی وبەڵێنی، جا سەرکەوتن وشەهیدی وڕەزامەندی بۆ ئەوان نوسی لەسەر ئەوەی کە داوایاندەکرد وئاواتەخوازی بوون، جا بەڵێنەکەیان هاتەدی وە داواکاریەکەیان بەدەست هات.

جا ئەوە حاڵی پێشینی چاکیان بوو کە سور بوون لەسەر مردن وەک سوربوونی ئەوانەی دوای خۆیان لەسەر ژیان، بەڕاستی شەهادەت لە بەنرخترین ئاواتەکانیان بوو وە پەلەیان دەکرد بۆ چوون بۆ گۆڕەپانی جەنگ وەک خۆشەویستیەک بۆ مردن لەپێناو اللە تعالی، بەڕاستی ڕێژەی هاوەڵ وصەحابە شەهیدەکان لە کۆی هەموو جەگەکان گەیشتە ٨٠٪ .

شەهیدەکانی کۆچەران وسەرخەران زیاتر بوو لە نیوەی شەهیدەکان لە جەنگی یەمامە، بەڕاستی ئەمڕۆژە لە خەڵکی مەدینە ٣٦٠ کەس شەهید بوو وە لە کۆچەرەکانی دەرەوەی شاری مەدینە ٣٠٠ کەس، وە شەهیدانی تابعین و شوێن کەوتە باشەکانی سەرخەر وکۆچەرەکان ئەوانەی کە ژمارەی شەهیدەکانیان ٣٠٠ تابیعی بوو شەهید بوون لەم جەنگەدا کە دەکاتە ٨٠٪ لە کۆی گشتی شەهیدەکان، لە کاتێکدا کە ڕێژەی شەهیدەکانی سەرخەرەکان وکۆچەر وتابعین ٩٦٠ شەهید بوو لە کۆی ١٢٠٠ شەهید، وە ئەوەمان بەسە کە باسی ژمارەی قورئان لەبەرەکان بکەین، هەڵگرانی قورئان وزانایانی مسوڵمان لەو کاتەدا -لە جەنگی یەمامە- ٣٠٠ شەهید بوون، وە لە ڕیوایەتێکدا ٥٠٠ شەهید بوون، واتا ڕێژەی قورئان خوێنەکان لە شەهیدەکان تەنها لە یەک جەنگدا لە ڕیوایەتێکدا ٢٥٪ بوو، وە لە ڕیوایەتێکدا ٤٥٪ ، وە ئەمەش ڕێژەیەکی زۆر بەرزە.

وە ئەوانەی لە سەرچاوەکانی هاوەڵە بەڕێزەکان ﵃ دەگەڕێن؛ دەبینن تەنها یەکێک لە

پێنج کەس لەسەرجێگاکەی وەفاتی کردووە وە چواریان شەهید بوون لە گۆڕەپانەکانی جیهاد، جا سەرت سوڕنەمێنێ لە خێرایی تاوەبارانی سەرسامکەرلە سەدەکانی یەکەمی کۆچی وە چەسپاوی و بەردەوامیەکەی.

وە گرنگە بۆمان کەلەم پێگەیەوە چەسپاوی موجاهیدە پاڵەوانەکانمان پتەو ببین، وە بەوەی کە سەرنجێکی سادە باس بکەین لە بەهرەکانی الله ﷻ لەسەریان لە ڕێزلێنان وکەرامات وە ئاوڕدانەوەی پەروەردگار لەسەریان ئەوەی کە چاوی لێیان بوو لە جەنگەکەیان لەگەڵ ئەمەریکا و پشتیوانەکانی لە فەلوجە، جا ئەوە جێگیر بوون وچەسپاوی وباشکردنی گوزەرانیان بوو بۆ ئەوان.

وە لەوانە: ئەوەیەکە لە ڕۆژی سێیەمی جەنگەکە وە دوای بۆردومانی چڕ وپڕ بۆ سەر گەڕەکەکانی فەلوجە، موجاهیدان لە خەو ڕابوون بینیان ئامێرە سەربازی وتانکە ئەمەریکیەکان لە شەقام وکۆڵان وجادەکان بڵاو بوونەتەوە، جا پێشەواکانی ئەهلی ئیسلام لێیان هاتنە دەست لە شەڕێکی گەرم و دەستەو یەخە، بە سەرکردایەتی برامان (ئەبو عەزام وعومەر حەدید وئەبوناصری لیبی وئەبو حاریث؛ محمد جاسم عیساوی... وە جگە لە وانیش لە پاڵەوانەکان، جا هێرشبەرەکانیان ڕاونا بەرەو دەوروبەری فەلوجە، لە کاتێکدا کە چەکەکانیان بیکەیسی و کلاشنکۆف بوو.

وە ئەمریکا توشی کوشتارێکی مەزن وگەورە هات، تا ئەوەی کە زۆربەیان هەڵاتن وە خۆیان حەشاردابوو لە ماڵەکانی مسوڵمانان، وە لەسەرەتادا موجاهیدان شەرمیان دەکرد کە هەڵبکوتنە سەر ئەم ماڵانە لە ترسی ئازاردانی مسوڵمانان، وە کاتێک کە دڵنیابوونەوە لە بوونی سەربازی ئەمەریکی چوونە ناویەوە و دۆزیاننەوە لە بنج پەناکاندا خۆیان شاردبوەوە، جا دەستیانکرد بە کوشتنیان وەک کوشتنی قالۆنچە ومێش، وە فەزڵ ومنەت بۆ الله تعالی.

وە دوای چەند ڕۆژێک لە جەنگەکە؛ یەکێک لە سەرکردەکان پێشنیاری ئەوەی کرد بۆ برامان (عومەر حەدید وئەبو حاریث جاسم عیساوی) بەوەی کە ڕیشیان بتاشن ودەربچن لە فەلوجە دوای ئەوەی کە ڕێگەی سەلامەتی دەربازبوونی بۆ ئاسان کردن وە دەستبکەن بەکارکردن لە دەرەوە، جا ئەو دوو پاڵەوانە ئەمەیان ڕەتکردەوە و گوتیان: (سوێند بە الله دەرناچین تا ئەوەی کۆچەرێکی چەسپاو لە شارەکەدا مابێت)، جا شەڕیان کرد تا ئەوەی شەهید بوون الله تعالی بیانخاتە ژێر ڕەحمەتی خۆیەوە وبە شەهیدی قبوڵیان بکات.

وە لەوانە: ئەوەیە کە هەندێک لە برایان چەند ڕۆژێک توشی برسیەتیەکی زۆر هاتن، وە دوای پاڕانەوە و گومانی باش بردن بەپەروەردگار گەیشتن بە شوتیەکی گەورە، کاتێک

کە شکاندیان بینیان زۆر سور وجوانە، جا لێیان خوارد وتێربوون وە سوپاسگوزاری پەروەردگاریان دەکرد بە سەرسامیەوە، تا ئەوەی بێگومان بوون لەوەی کە هەرگیز هاوشێوەی ئەم تامەیان لە دونیادا نە چەشتووە، وە ئەوە زانراوە کە شوتی ئەمە کات وشوێنی نییە کە پێی ناسراوە.

وە هەروەها لەوانەیش: ئەوە بوو کە برایان زۆر دەردەسەریان بینی لە بواری خۆراک وخواردنەوەیان، تا ئەوەی ئەوان ئاوی خواردنەوەیان نەبوو وە ئەوەی کە هەیان بوو بەڕێژەیەکی زۆر گەورە کەمی کرد و دای لە تەواو بوون، تا ئەوەی کە دەم ولێویان توشی قڵیشیان بوو، وە کاتێک دەستیانکرد بە گەڕان بە دوای چەند دڵۆپێک ئاو تا کەمێک گەروی تینویان ئاوبدات چوونە ناو ماڵێکەوە بینیان سێ کوندەی ئاو بەشێوەیەکی زۆر نامۆ لە تەنیشت یەکەوە دانراوە، جا کاتک بینیان سەریان سوڕما لەوەی کە نەبووە نە لەفەلوجە وە نە لەعێراقیش ئاو لەشێوەی ئەم کوندە نامۆ وجوانانە داندرابێت، وە کاتێک تامی ئاوەکەیانکرد زانیان کە ئەو ئاوە ئاوی دونیا نییە، جا لێیان خواردەوە تا تینوێتیان شکا، وە سوێندیان دەخوارد کە هەرگیز لە دونیادا ئاوی ئاوایان نەنۆشیوە.

وە هەرەوەها لەوانەیش: ئەوەیە کە برایەک لە جەزیرەی محمد ﷺ گولەیەکی قەناص دابووی لە مێشکی و لەپشتی ملی دەرچو، جا بەمە بەشێک لە مێشکی پرژاو کەوتە سەر شانی ڕاستی، وە براکانی ڕایانکرد بۆ لای و ئەو بەشەی کە دەرچو بوو لە مێشکی خستیانەوە شوێنی خۆی ودوای ئەمە شوێنی پێکانەکەیان پێچا و لێی گەڕان، وە بەڕاستی دوای چەند ڕۆژێک چاکبوەوە، کە ئەویش ئێستا زیندووە کە هیچ کێشەیەکی نییە تەنها ئەوە نەبێت کە زمانی کەمێک قورس بووە، داواکارین لە الله تعالى لە ئەویش وبراکانیشی وەربگرێت.

وە بەڵام سەبارەت بە بۆنی میسک ... جا چوزانی بۆنی میسک چییە؟ بەڕاستی بۆتە شتێک لەناو کۆمەڵی موجاهیدان دەگێڕدرێتەوە بەدەماو دەمی، بەڕاستی زۆر لە برا شەهید و بریندارەکانمان بۆنی خۆشیان لە خوێنەکەیان بڵاو بۆتەوە الله تعالى لێیان وەربگرێت.

وە ئەوەی کە بەسەر برای پاڵەوان (ئەبو طەڵحەی بیحانی هات؛ بەڕاستی پەروەردگار ڕەحمی پێبکات بریندار بوو بە برینێکی دژوار وە بۆنە خۆشەکەی هەموو شوێنێکی داگیر کردبوو، تا ئەوەی لە هەندێک ڕێگەوبان بڵاوبویەوە وە زۆرێک لە برایان بۆنیانکرد ئینجا بەشەهیدی گەڕایەوە.

وە ئەوەی لەبارەی چەسپاوی ودڵنیای هاتووە: کە گێڕدراوەتەوە لە زۆرێک لەوانەی بەشداری ئەم داستانە بوون بەوەی کە ئەوان گوێیان لە زرنگە شمشێر وحیلەی ئەسپ

بووە کە پێکدا دەدەن لەگەڵ توند بوونی شەڕەکان وگەرم بوونی، بەڕاستی برایان زۆر جار سەریان سوڕماوە لەمە، وە دەرچوون دەیانپرسی لە برا سەرخەرەکانیان کە ئایا لە نزیک فەلوجەوە ئەسپ هەیە، جا برا سەرخەرەکان دڵنیایان دەکردنەوە کە ئەم ناوچەیە بە هیچ شێوەیەک هاوشێوەی ئەم ئەسپانەی لێ نییە، جا سوپاس و ستایش بۆ الله تعالى لە دەست پێک وکۆتایدا.

پێشەوا ئەحمەد لە موسنەدەکەی وپێشەوا حاکم لە موستەدرەکەکەی لە ئەبو بوڕەیدەی کوڕی قەیس برای ئەبو موساوە گێڕدراوەتەوە کە دەڵێت: پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (پەروەردگارا لە ناوچوونی ئومەتەکەم بکە بە کوژرانێک لە پێناو تۆدا بە پێکران وبەطاعون).

الله تعالى دەفەرموێت: {وَلاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُواْ فِي سَبِيلِ اللّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاء عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُون * فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللّهُ مِن فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُواْ بِهِم مِّنْ خَلْفِهِمْ أَلاَّ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ} [آل عمران:١٦٩-١٧٠]، واتا: (وا گومان مەبەن بەوەی کە ئەوانەی لە پێناو الله تعالى کوژراون مردون بەڵکو زیندوون لای پەروەردگار ڕۆزیان دەدرێت * دڵخۆشن بەوەی کە الله تعالى فەزڵی خۆی پێی بەخشیون وە موژدەدەدن بەوانەی کە لە دوای خۆیانەوەن وپێیان نەگەیشتوون بەوەی کە ترسیان لەسەر نییە و دڵتەنگیش نابن)

بژی وەک شا یان بەڕێز بمرە ئەگەر دەمری**** بە شمشێری هەڵکێشراوت جا بە شمشێرت بەخشراوی

ئەمە سەرنجێکی خێرا بوو وە پوختەی بەروبوم وئەنجامەکانی چەسپاوی ومانەوەیە لەسەر زەوی پیرۆزی فەلوجە، وە بەدەستهاتووەکان زۆر بە سودن شکۆ بەدوای خۆیاندا دێنن، وە هەموو خاوەن دادوەری و ویژدانێک تێی دەگات و هەموو تێڕاماوێک لە ڕوداوەکان هەستی پێدەکەن.

وە ئەی ئومەتی ئیسلام؛

بەڕاستی بەشوێنتەوەیە زام وبرینەکان، وە نەخۆشی ودەرمانە پەکخەرەکان سارێژ نابێت تەنها بە تەوحیدی بەڵێندراو نەبێت لەسەر لیواکانی جیهاد.

جا کەی بڕیاری ڕاست دەدەیت بە دەرچوون ودەربازبوون لە کۆت و پێوەند، وە جەنگەکانی ئەمڕۆ نە ئارامی هەیە و نە دەوەستێت، بەڕاستی پێغەمبەرمان ﷺ حەزیدەکرد

کە دانەنیشێت لە دوای هەر دەستەیەک کە دەجەنگێت لەپێناو الله تعالى بەڵکو بەردەوامی دەدا بە غەزوە وجیهاد بە درێژایی کاتەکان.

وە فەرموودەی جوبرائیلتان بیردەخەمەوە لەگەڵ پێغەمبەر ﷺ دوای جەنگی ئەحزاب ئەوەی کە بوخاری دەیگێڕێتەوە دەڵێت: کاتێک پێغەمبەر ﷺ گەڕایەوە مەدینە وچەکەکەی دانا یەکسەر جوبرائیل هاتە لای وگوتی: (ئەوە چەکەکەت دانا؟! سوێند بە الله تعالى هێشتا فریشتەکان چەکەکانیان دانەناوە، جا هەڵسە بەخۆت وئەوانەی لەگەڵتن بچۆ بۆ بەنی قورەیزە وەمن لە پێشتەوە دەڕۆم قەڵاکانیان دەهەژێنم وترس دەخەمە نێو دڵیان)، جا جوبرائیل ڕۆیشت لەگەڵ گرۆی فریشتەکان وە پێغەمبەریش ﷺ بەدوایدا لەگەڵ کۆمەڵی کۆچەران و سەرخەران.

چۆن سادە وئاسایی بوو لەسەرتان ئەی مسوڵمانان بەوەی کە ببینن براکانتان ڕۆڵەی ئاینەکەتان کە جۆرەها ئازار وئەشکەنجەیان بەسەردا باریوە لە کوشتن و وێرانکاری وە ئێوەش ئارام و بێترس لە وڵاتەکانتان سەلامەتن لە ناو ماڵ وخێزانتان... چۆنە ئەمە؟!

مزجنا دمانا بالدموعا السواجمِ * فلم يبق منا عرضة للمراجمِ**

وشر سلاح المر دمع يريقه * إذا الحرب شبت نارها بالصوارمِ**

فإيهاً بني الإسلام إن ورائكم * وقائع يلحقن الذرى بالمناسمِ**

وكيف تنام العين ملء جفونها * على هفوات أيقظت كل نائمِ**

وإخوانكم بـ«العراق» أضحى مقيلهم * ظهور المذاكي أو بطون القشاعمِ**

يسومهم الروم الهوان وأنتم * تجرون ذيل الخفض فعل المسالمِ**

{الله زاڵە بەسەر فەرمانەکانی بەڵام زۆربەی خەڵکی نایزانن} [يوسف:٢١]

والحمد لله رب العالمين.

كتێبخانەی هیممە